

Norske Dansekunstneres innspill til budsjettforslaget fra Kunnskapsdepartementet for 2026

Norske Dansekunstnere er et fag- og kunstnerforbund som organiserer om lag 900 dansere, koreografer og pedagoger. Vårt innspill til budsjett for 2026 gis med et ønske om å bidra til regjeringens mål for utdanningssektoren og sikre at dans som kunstform har rettferdige rammer innen denne. Vi setter særlig pris på satsningsområdene som tangerer dans i utdanningssektoren. Herunder:

- En mer praktisk og variert skole (Stortingsmelding 34 (2023-2024))
- Opprettelse av et nasjonalt fagskoleråd for kunstfag der vi har æren av å oppnevne ett medlem.

Dans er en kunstform som bidrar sterkt i et folkehelseperspektiv for barn og unge, fysisk, sosialt og dannende. Med en profesjonell kunstnerskare, i likhet med hele kunstfeltet, bidrar kunstformen til demokrati, nytenking og en avgjørende fri stemme. Lik mulighet til å uttrykke, skape og dele gjennom kunstformen er derfor essensielt både for folkehelse og for å sikre bred representasjon blant fremtidens dansekunstnere.

Tilgang til kunstformen gjennom en skole og fritid med danseundervisning av høy kvalitet og et videre helhetlig løp fra barn til profesjonell for de som ønsker det, er avgjørende for en kvalitativ sterk rekruttering av dansekunstnere til yrkeslivet som utøvere, skapere og pedagoger i dansekunsten. Som igjen bidrar til neste generasjons dansekunstnere.

Hovedforslag: Fysisk kompetanse som en grunnleggende kompetanse i skolen

Før vi går inn på de spesifikke kapitlene i budsjettet vil vi fremme et forslag som vi ønsker å drøfte med de forskjellige politiske partiene i året som kommer:

Vi fremmer at det innføres en **sjette grunnleggende kompetanse i grunnskolen: fysisk kompetanse**.

I dag skal skolen resultere i ferdighetene lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter. Vi mener at fremtidens bærekraftige samfunn må bestå av personer som har grunnleggende fysiske ferdigheter og opplever og anerkjenner seg selv og sine medmennesker som levende skapninger med kropp, tanke, følelse og vilje.

Innspill knyttet til Kapittel 226: Kvalitetsutvikling i Grunnopplæringen

Innspill 1: Kompetansekrav for undervisning i estetiske fag i skolen

Vi glade for at Stortingsmelding 34 (2024-2025) anbefaler at man legger til rette for aktiv og praktisk skolehverdag. Dette åpner opp for at dans som en del av hverdagen til alle barn og unge, noe som tidligere reformer har svekket. Innføring av dans som del av grunnskolen er noe andre land gjør, senest i fagplaner i ungdomsskolen i England.

Skolen har en viktig rolle som tilrettelegger for kjennskap til kunstformene og ferdigheter innen disse. Vi mener dette er en grunnleggende kompetanse som har stor betydning for framtidens borgere, deres livsmestring og evne til å stå i og bidra til verdiskaping i et arbeidsliv. Regjeringen foreslår å bevilge 191 mill. kroner millioner til tilskuddsordning for mer praktisk læring i oppfølgingen av “*betre læring, motivasjon og trivsel*” (Stortings meld 34). Samtidig vil regjeringen videreføre satsing på utstyr og lokaler og påpeker at “*lærarar med god kompetanse er det aller viktigaste for motivasjonen og læringa til elevane*” (St. Meld 34).

Vi støtter økningen til tilskudd og lokaler. Vi stiller oss kritiske til om “lærer med god kompetanse” er ivaretatt når det både er lovlig og vanlig at lærere i de praktiske og estetiske fagene på trinn 1 til 7 ikke har utdanning i disse fagene.

Vi er bekymret for varslede endringsprosesser rundt musikk, dans, drama. Spissede linjer for ferdighetsfagene er svært viktige og sikrer at unge mennesker får et helhetlig læringsløp innen de estetiske fagene. Man kan se til land som Danmark der dans ikke er en egen linje i videregående skole. kun valgfag, noen steder. Dans, som et resultat er en mye mindre kunstform i Danmark. Et helhetlig læringsløp for dans er avgjørende for utviklingen av tilbudene og danselinjene på videregående nivå er en lenke i denne helhetlige fletten.

Norske Dansekunstnere ber komiteen sikre at regjeringen jobbe for at det innføres kompetansekrav for å undervise i de estetiske fagene på samme nivå som for andre fag, dvs minimum 60 studiepoeng på ungdomstrinnet og minimum 30 studiepoeng på trinnene 1 til 7.

Norske Dansekunstnere ber komiteen ivareta tilskuddet på Kap 225 post 75 til Senter for dansepraksis slik det er foreslått i budsjettet.

Norske Dansekunstnere ber komiteen sikre at regjeringen ivaretar musikk, dans drama linjenes faglige tyngde og omfanget av ferdighetstrening og skapende virke i linjene.

Innspill 2: Samarbeid mellom kulturskole og danseskoler for økt tilgang på danseundervisning blant barn og unge

Et viktig grep for å sikre lik tilgang til å uttrykke seg gjennom kunstformene er gjennom de kommunale kulturskolene og private danseskoler. Dette likner på mange måter på korpsbevegelsen der korps og kommunale kulturskoler sammen bidra til at store deler av barn og unge har mulighet til å delta i et korps av god kvalitet. I korpsbevegelsen er det imidlertid et tett samarbeid mellom kulturskole og

korps som sikrer at profesjonelle musikkpedagoger har mulighet til rettmessige ansettelsesforhold i kulturskolen og at alle barn får lik tilgang til korpsene, uavhengig av økonomi. Dette samarbeidet er ikke satt i system på lik måte innen danseundervisning og vi har i stedet en situasjon der den private danseskolens eksistens trues av den kommunale kulturskolen og kommunale dansetilbud strever med å opprettholdes i mindre kommuner. I stedet for et rikt tilbud til barn og unge får man en reduksjon i tilbud.

Å drive privat danseskole er ikke en lukrativ virksomhet. Betalingsviljen til foreldre er svært begrenset og formålet til skolene er å nå alle, ikke de få. Den økonomiske situasjonen til danseskolene er såpass under press at rimelig lønn til dansepedagogene er utfordret. I tillegg er kommunale kulturskoler under sterkt press for nedleggelse i møte med en stram kommuneøkonomi. Situasjonen er ikke til elevenes beste eller til det beste for å sikre lik tilgang til kunstformen. Det finnes en modell som motvirker dette, i samarbeidet mellom kulturskoler og kor, korps og orkestre.

Vi oppfordrer til å se på muligheter for samarbeid mellom kulturskoler og private aktører innen danseundervisning og foreslår å vurdere modellen som er etablert mellom kulturskole og kor, korps og orkestre (KKO).

Norske Dansekunstnere ber komiteen støtte at regjeringen utreder muligheter for systematisk samarbeid mellom danseskoler og kulturskoler for å sikre tilgang til dans for elever i hele landet. Utredningen skal ha som mål å sikre god kvalitet og lik tilgang til danseundervisning i hele landet og undersøke måter dette kan gjøres i samarbeid mellom offentlige og frivillige/private tilsvarende slik det er mellom kor, korps og orkestre og kommunale kulturskoler.

Kap 260 rammeløyvinger til universitet og høgskular

Innspill 1: Sikre fremtiden til de kunstfaglige utdanningsinstitusjonene

Fra 2025 ble det innført endringer i finansieringen av universiteter og høyere utdanning. Ett mål med endringen var å forenkle tildelingene. Man gikk fra seks til tre finansieringskategorier. Nye studieplasser innen dansekunst finansieres nå med et mye lavere beløp enn med tidligere beregningsmodell. Endringen ble vedtatt med en komiteemerknad fra stortinget om at dette ikke skulle gå ut over små studiemiljøer.

Til tross for denne merknaden er resultatet svært nedslående. Det er en varslet katastrofe. Endringen er den direkte foranledningen til at Akademiet for Scenekunst ved Høgskolen i Østfold ble lagt ned og til at Høgskolen Kristiania nå stopper opptak til alle scenekunsthøgskolefag og forsøker se om det er mulig å gjennomføre gode faglige utdanninger på en mer effektiv måte.

Kunsthøgskolene kan vanskelig effektiviseres. Pensum ligger i praksisene, i produksjonene og i kroppene. For utdanningsinstitusjonene med dans går slike kutt direkte ut over omfanget av plasser og/eller kvaliteten på undervisningen.

Norske Dansekunstnere mener det er vesentlig for representasjonene i kunsthøgskolene at ikke kunstutdanning overlates til de private, ene og alene. Underfinansiering av utdanningene innen dans kan på sikt bidra til svekkelse av gode danseutdanninger og dermed kunstformens relevans på sikt. I verste fall står dansens eksistens. Det er heller ikke anbefalt å belage seg på utdanninger i utlandet for ivaretagelse av kunstformen. En slik dreining er også imot kulturpolitiske satsinger.

Norske Dansekunstnere ber komiteen om å sikre utdanning og forskning på kunstfeltet, ved å legge til rette for en annen kategorisering av fagene i høyskolesektoren, tilsvarende øverste nivå.

Norske Dansekunstnere ber komiteen vedta midler til å gjenopprette studier som er blitt lagt ned eller står i fare for nedleggelse som følge av endringen.

Innspill 2: Sikre midler til rekruttering til Universitetet i Sør-Aust Norges folkedansutdanning

Budsjettet reduserer 3,5 millioner kroner i tilskuddet til den ny-opprettede folkedansutdanningen ved Universitetet i Sør-Aust Norge. Reduksjonen er forklart med at linjen trenger noe mer tid til å etablere og har ingen søkere.

Vi er bekymret for at linjens søkertall er grunnet manglende kjennskap til arbeidsmarkedet innen folkedans og manglende helhetlig læringsløp for folkedansene. Vi står i fare for at et scenisk uttrykk med økende etterspørsel blir stående på stedet hvil eller i verste fall får et tilbakesteg grunnet dette.

Vi mener at folkedans som profesjonell kunstform har behov for sterkere rekruttering og at høyere utdanning er viktig i utviklingen av kunstformen. Universitet bør få beholde midlene for å kunne iverksette et rekrutteringsløp til utdannelsen. Der folkemusikken har landsdelslinjer på videregående nivå har ikke folkedansen dette. Dette gjør at universitetet har et ansvar for å sikre veien inn til utdannelsen de etablerer. Slikt arbeid tar tid.

Norske Dansekunstnere ber utdannings- og forskningskomiteen om å ivareta eksisterende tilskudd til Universitetet i Sør-Aust Norge og øremerke deler av det til stimuleringsmidler for rekruttering til folkedans.

Innspill 3: Styrking av PPU - utdanning for å sikre dansepedagogisk

Vi har, sammen med flere utdanningsinstitusjoner, kulturskoler og organisasjoner levert et brev til Kunnskapsdepartementet med bekymring rundt pedagogutdanningen for dans. Her gjentar vi noe av denne bekymringen og foreslår en endring i budsjettet for å rette opp dette.

Vi har sett en reduksjon i utdannede dansepedagoger de siste 10 årene. Dette er utfordrende for kulturskoler og private danseskoler å finne tilstrekkelig med dansekunstnere med pedagogisk utdanning. Dette er et krav for å undervise i kulturskolen. Nedbyggingen har bestått av:

- Kunsthøgskolen i Oslo har i dag færre studieplasser for dansepedagoger. Tidligere var studieplassene fordelt på dans og teater. Disse var også tidligere et utilstrekkelig antall studieplasser. Nå skal studieplassene også dekke Musikkteater-faget.
- Den tidligere private høyskolen «Norges Dansehøyskole» er i dag en del av Høyskolen Kristiania. De hadde tidligere en fordypnings-modul i pedagogikk som en del av danseutdanningen. Dette er nå tatt ut.
- Universitetet i Stavanger har tidligere hatt pedagogikk som en del av studiet. Dette er tatt ut av utdanningen.

Konsekvensene av nedbygging av studier er også et tap for mange barn og unges muligheter for opplevelse av mestring, fysisk utfoldelse og positiv kulturopplevelse i trygge og gode rammer. Dansepedagoger med god relevant kompetanse, kan bidra til å «fange opp» talenter, stimulere deres interesse for å gå videre innen danseyrke og ikke minst bidrar til å skape livskvalitet og mening for store grupper barn og unge som opplever en mestringsarena utenfor skole, sosiale medier og andre fritidsaktiviteter som de muligens ikke opplever tilhørighet til.

Norske Dansekunstnere ber komiteen styrke finansieringen til praktisk pedagogisk utdanning, øremerket dans, slik at det blir nødvendige rammer for dansepedagogisk utdanning i Norge.

Vi er tilgjengelige ved behov for ytterligere redegjørelse for vårt innspill.

Med vennlig hilsen

Live Rosenvinge
forbundsleder

